

Micha de Winter, pedagoog van de hoop

Micha de Winter

Verschillende leermeesters hebben mij richting gegeven in mijn leven en loopbaan als pedagoog. In Nederland is Micha de Winter mijn lichtend voorbeeld.

Als student in Leuven was de kennismaking met het werk van fundamenteel pedagoog Jan Masschelein bepalend voor mijn verdere pad. Masschelein was de eerste die mij uitnodigde om de opvoeding en het onderwijs te leren doordenken. Daarbij stond de filosofie van Hannah Arendt centraal.

Wortels en vleugels

In de fase die volgde, verhuisde ik naar Nederland en kwam in aanraking met de figuur Janusz Korczak. Zijn heldere en aangrijpende kijk op wat 'kinderen van de straat' nodig hebben heeft mij sindsdien niet meer losgelaten. Korczak was een pedagoog die met zijn poten in de modder stond. Maar dat verhinderde hem niet om na te denken, integendeel. Alle kinderen, zo stelt Korczak, hebben wortels en vleugels nodig. Ik heb die beeldspraak meermaals gebruikt om de aantrekkingskracht van radicale verleidingen te illustreren. Ontwortelde jongeren raken makkelijker de weg kwijt.

Pedagogische principes

De persoon die mij in Nederland met zijn werk het meest wist te beïnvloeden is Micha de Winter. Die kent u vast van het boek *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*. Maar ook van zijn vele rake media-optredens. Ik benijd zijn gave om mee te praten waar de besluiten worden genomen, zonder toe te geven op de pedagogische principes die hij hooghoudt.

De Winter herinnert ons eraan dat opvoeding en onderwijs altijd in een maatschappelijke context plaatsvinden. Door de pedagogische civil society (opvoedende sociale verbanden) centraal te plaatsen, kunnen opvoeders de belangen van het kind verdedigen tegen de dictaten van overheden en markten die vaak andere belangen

dienen. Dat is de theorie. Maar de praktijk is erg weerbarstig gebleken.

Jeugdigen in problemen worden anno 2022 steeds trager geholpen met steeds duurdere hulp. Meer onderzoek naar hoe De Winters ideeën over opvoedende sociale verbanden in verschillende praktijken uitpakken, is dan ook een must. Daarbij is, zeker voor kinderen en jongeren in de meest kwetsbare situaties, die Korczak zo treffend beschreef, nog een wereld te winnen als in de sociale basisvoorzieningen kan worden samengewerkt tussen scholen, bewoners, ouders, jongerenwerkers en jeugdhulpverleners.

Nieuw begin

Ik neem de vrijheid om De Winters opvattingen voor mijn eigen onderzoeksprogramma aan te wenden. Dat past immers heel goed bij de lessen die ik van hem geleerd heb: wees kritisch, maar genereus. De Winter wordt met recht pedagoog van de hoop genoemd. Ik hoop dat er een toekomst is waar studenten pedagogiek - in een studie die steeds meer wordt beheerst door data-management en concurrentie - met het werk van Masschelein, Korczak en De Winter mogen stoeien, zodat er in de beste Arendtiaanse traditie altijd een nieuw begin kan ontstaan.

tekst: Stijn Sieckelink, lector Youth Spot aan de Hogeschool van Amsterdam en lid van verdienste van de NVO.

Wil je ook een ode brengen aan die ene docent of mentor die je heeft geïnspireerd? Neem dan contact op met *de Pedagoog*: redactie@nvo.nl.